

PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA GIÁO VIÊN CHỦ NHIỆM TRONG GIÁO DỤC KỸ NĂNG MỀM CHO HỌC SINH

Ngô Thị Thùy Linh
Khoa học cơ bản, Trường Cao đẳng Lào Cai

Tóm tắt: Trong bối cảnh giáo dục hiện đại, kỹ năng mềm ngày càng đóng vai trò quan trọng trong việc hình thành năng lực toàn diện cho học sinh. Tuy nhiên, việc giáo dục kỹ năng mềm trong nhà trường vẫn còn nhiều hạn chế. Bài viết này phân tích vai trò của giáo viên chủ nhiệm trong giáo dục kỹ năng mềm, đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục kỹ năng mềm cho học sinh. Phương pháp nghiên cứu chủ yếu là phân tích, tổng hợp tài liệu và quan sát thực tiễn.

Từ khóa: giáo viên chủ nhiệm, kỹ năng mềm, giáo dục kỹ năng, học sinh.

ENHANCE THE ROLE OF CLASS TEACHERS IN SOFT SKILLS EDUCATION FOR STUDENTS

Abstract: In the context of modern education, soft skills are increasingly important in developing students' comprehensive abilities. However, soft skills education in schools still faces many limitations. This article analyzes the role of class teachers in soft skills education and proposes some solutions to improve the effectiveness of soft skills education for students. The main research methods are analysis, synthesis of documents, and practical observation.

Keywords: class teacher, soft skills, skills education, students.

Nhận bài: 10/01/2026

Phản biện: 02/03/2026

Duyệt đăng: 07/03/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0 đang diễn ra mạnh mẽ, yêu cầu đối với nguồn nhân lực không chỉ dừng lại ở kiến thức chuyên môn mà còn đòi hỏi sự phát triển toàn diện về năng lực và phẩm chất, đặc biệt là hệ thống kỹ năng mềm. Các nghiên cứu đã chỉ ra rằng, kỹ năng mềm như giao tiếp, làm việc nhóm, tư duy phản biện, khả năng thích nghi và giải quyết vấn đề đóng vai trò quan trọng trong việc quyết định hiệu quả học tập, khả năng hòa nhập xã hội cũng như thành công nghề nghiệp của mỗi cá nhân (Trilling & Fadel, 2009; Robles, 2012).

Tuy nhiên, thực tiễn giáo dục hiện nay cho thấy, việc chú trọng phát triển kỹ năng mềm cho học sinh vẫn chưa được quan tâm đúng mức. Trong nhiều nhà trường, hoạt động dạy học vẫn nặng về truyền thụ kiến thức, trong khi việc rèn luyện kỹ năng sống và kỹ năng xã hội còn mang tính hình thức, thiếu tính hệ thống và chưa gắn với thực tiễn. Điều này dẫn đến tình trạng không ít học sinh tuy có kết quả học tập tốt nhưng lại thiếu tự tin trong giao tiếp, hạn chế trong làm việc nhóm, lúng túng khi xử lý các tình huống thực tế và gặp khó khăn trong việc thích nghi với môi trường học tập và làm việc sau này.

Trong hệ thống giáo dục nhà trường, giáo viên chủ nhiệm được xem là lực lượng nòng cốt, có vai trò đặc biệt quan trọng trong việc giáo dục toàn diện học sinh. Không chỉ thực hiện nhiệm vụ quản lý lớp học, giáo viên chủ nhiệm còn là người gần

gũi, thấu hiểu tâm lý học sinh, đồng thời là cầu nối giữa nhà trường, gia đình và xã hội. Chính vì vậy, giáo viên chủ nhiệm có nhiều điều kiện thuận lợi để tổ chức, định hướng và triển khai các hoạt động giáo dục kỹ năng mềm một cách hiệu quả, thường xuyên và phù hợp với đặc điểm của từng đối tượng học sinh.

Mặt khác, trong bối cảnh đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục theo định hướng phát triển phẩm chất và năng lực người học, vai trò của giáo viên chủ nhiệm càng được nhấn mạnh. Việc phát huy vai trò này không chỉ góp phần nâng cao chất lượng giáo dục kỹ năng mềm mà còn giúp hình thành nhân cách, thái độ và hành vi tích cực cho học sinh – những yếu tố cốt lõi để phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao đáp ứng yêu cầu của xã hội hiện đại.

Xuất phát từ những lý do trên, việc nghiên cứu “Phát huy vai trò của giáo viên chủ nhiệm trong giáo dục kỹ năng mềm cho học sinh” có ý nghĩa lý luận và thực tiễn sâu sắc. Bài viết nhằm làm rõ cơ sở lý luận và đề xuất một số giải pháp khả thi nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục kỹ năng mềm thông qua vai trò của giáo viên chủ nhiệm trong nhà trường hiện nay

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Thực trạng giáo dục kỹ năng mềm hiện nay

Trong những năm gần đây, giáo dục kỹ năng mềm đã được quan tâm nhiều hơn trong hệ thống giáo dục Việt Nam, đặc biệt trong bối cảnh đổi mới giáo dục theo định hướng phát triển phẩm chất và

năng lực người học. Tuy nhiên, qua thực tiễn cho thấy, việc triển khai giáo dục kỹ năng mềm trong nhà trường vẫn còn tồn tại nhiều hạn chế và chưa đạt được hiệu quả như mong đợi.

*Nhận thức về giáo dục kỹ năng mềm chưa đầy đủ: Mặc dù kỹ năng mềm được đánh giá là yếu tố quan trọng đối với sự phát triển toàn diện của học sinh, song trong thực tế, một bộ phận cán bộ quản lý, giáo viên và học sinh vẫn chưa nhận thức đầy đủ về vai trò của kỹ năng này. Nhiều giáo viên còn coi trọng việc truyền đạt kiến thức chuyên môn hơn là rèn luyện kỹ năng, trong khi học sinh và phụ huynh thường tập trung vào thành tích học tập, dẫn đến việc xem nhẹ các hoạt động giáo dục kỹ năng mềm.

* Chương trình giáo dục còn nặng về lý thuyết: Hiện nay, nội dung giáo dục trong nhà trường vẫn chủ yếu tập trung vào kiến thức hàn lâm, trong khi việc tích hợp giáo dục kỹ năng mềm chưa được thực hiện một cách hệ thống và xuyên suốt. Các hoạt động giáo dục kỹ năng mềm thường được tổ chức dưới dạng ngoại khóa hoặc phong trào, mang tính thời điểm, chưa trở thành một phần chính thức và bắt buộc trong chương trình đào tạo. Điều này khiến cho việc hình thành kỹ năng mềm của học sinh thiếu tính liên tục và chiều sâu.

* Hạn chế về phương pháp tổ chức giáo dục: Phương pháp giảng dạy ở nhiều nơi vẫn mang tính truyền thống, thiên về thuyết giảng, ít tạo cơ hội cho học sinh tham gia vào các hoạt động trải nghiệm, thực hành. Trong khi đó, kỹ năng mềm chỉ có thể được hình thành và phát triển thông qua quá trình rèn luyện thực tế. Việc thiếu các phương pháp dạy học tích cực như thảo luận nhóm, đóng vai, xử lý tình huống hay học tập dự án đã làm giảm hiệu quả giáo dục kỹ năng mềm.

* Thiếu môi trường và điều kiện rèn luyện: Một trong những nguyên nhân quan trọng ảnh hưởng đến việc phát triển kỹ năng mềm là thiếu môi trường thực hành. Nhiều nhà trường chưa tạo được không gian học tập mở, chưa có nhiều hoạt động trải nghiệm thực tế hoặc câu lạc bộ kỹ năng. Ngoài ra, cơ sở vật chất, thời gian và nguồn lực tổ chức hoạt động còn hạn chế, khiến việc giáo dục kỹ năng mềm chưa được triển khai thường xuyên và hiệu quả.

* Sự phối hợp giữa các lực lượng giáo dục chưa chặt chẽ: Giáo dục kỹ năng mềm đòi hỏi sự phối hợp đồng bộ giữa nhà trường, gia đình và xã hội. Tuy nhiên, trên thực tế, mối liên kết này còn lỏng lẻo. Phụ huynh chưa thực sự quan tâm hoặc

chưa có phương pháp phù hợp để rèn luyện kỹ năng cho con em; trong khi đó, sự tham gia của các tổ chức xã hội và doanh nghiệp vào quá trình giáo dục còn hạn chế.

* Công tác đánh giá kỹ năng mềm còn chưa rõ ràng: Việc đánh giá kỹ năng mềm của học sinh hiện nay còn mang tính định tính, thiếu tiêu chí cụ thể và công cụ đo lường phù hợp. Phần lớn các nhà trường chưa xây dựng được hệ thống đánh giá kỹ năng mềm một cách khoa học, dẫn đến khó khăn trong việc theo dõi sự tiến bộ của học sinh cũng như điều chỉnh phương pháp giáo dục.

Từ những phân tích trên có thể thấy rằng, mặc dù giáo dục kỹ năng mềm đã được quan tâm, nhưng việc triển khai trong thực tế vẫn còn nhiều bất cập. Những hạn chế này đòi hỏi phải có những giải pháp đồng bộ, trong đó việc phát huy vai trò của giáo viên chủ nhiệm được xem là một hướng đi quan trọng nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục kỹ năng mềm cho học sinh trong giai đoạn hiện nay.

2.2. Vai trò của giáo viên chủ nhiệm trong giáo dục kỹ năng mềm cho học sinh

Trong nhà trường, giáo viên chủ nhiệm giữ vị trí đặc biệt quan trọng, vừa là người quản lý lớp học, vừa là người giáo dục toàn diện học sinh. Trong bối cảnh đổi mới giáo dục theo định hướng phát triển năng lực, vai trò của giáo viên chủ nhiệm càng được khẳng định rõ nét, đặc biệt trong việc hình thành và phát triển kỹ năng mềm cho học sinh.

* Vai trò định hướng và nâng cao nhận thức: Giáo viên chủ nhiệm là người giúp học sinh nhận thức rõ ý nghĩa và tầm quan trọng của kỹ năng mềm đối với học tập và cuộc sống. Thông qua các giờ sinh hoạt lớp, trao đổi cá nhân hoặc hoạt động tập thể, giáo viên định hướng cho học sinh hiểu rằng kỹ năng mềm không chỉ là yếu tố hỗ trợ mà còn là điều kiện cần thiết để phát triển bản thân một cách toàn diện.

Bên cạnh đó, giáo viên còn giúp học sinh xác định mục tiêu rèn luyện kỹ năng phù hợp với năng lực, sở thích và định hướng nghề nghiệp của mình.

*Vai trò tổ chức và triển khai hoạt động giáo dục: Giáo viên chủ nhiệm là người trực tiếp tổ chức các hoạt động giáo dục trong và ngoài lớp học nhằm tạo môi trường cho học sinh rèn luyện kỹ năng mềm. Các hoạt động này có thể bao gồm: Sinh hoạt lớp theo chủ đề; Hoạt động ngoại khóa, trải nghiệm thực tế; Tổ chức thảo luận nhóm, đóng vai, xử lý tình huống

Thông qua các hoạt động này, học sinh có cơ hội thực hành các kỹ năng như giao tiếp, hợp tác, giải quyết vấn đề và tư duy sáng tạo. Việc “học đi đôi với hành” giúp kỹ năng mềm được hình thành một cách tự nhiên và bền vững.

* Vai trò tư vấn, hỗ trợ và đồng hành: Giáo viên chủ nhiệm thường xuyên tiếp xúc và hiểu rõ đặc điểm tâm lý, hoàn cảnh của từng học sinh, từ đó có thể đưa ra những tư vấn phù hợp. Đây là yếu tố quan trọng giúp cá nhân hóa quá trình giáo dục kỹ năng mềm. Giáo viên không chỉ hướng dẫn mà còn đóng vai trò là người lắng nghe, chia sẻ và hỗ trợ học sinh vượt qua những khó khăn trong học tập cũng như trong cuộc sống. Sự đồng hành này giúp học sinh hình thành sự tự tin, khả năng tự nhận thức và kỹ năng quản lý cảm xúc.

* Vai trò làm gương và truyền cảm hứng: Theo quan điểm giáo dục hiện đại, người thầy không chỉ truyền đạt kiến thức mà còn là hình mẫu để học sinh noi theo. Thái độ, hành vi, cách giao tiếp và xử lý tình huống của giáo viên chủ nhiệm có ảnh hưởng trực tiếp đến quá trình hình thành kỹ năng mềm của học sinh. Một giáo viên có phong cách làm việc chuyên nghiệp, giao tiếp tích cực, biết lắng nghe và tôn trọng học sinh sẽ tạo ra môi trường giáo dục tích cực, từ đó góp phần hình thành những phẩm chất và kỹ năng cần thiết cho học sinh.

* Vai trò kết nối các lực lượng giáo dục: Giáo viên chủ nhiệm là cầu nối giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong việc giáo dục học sinh. Việc phối hợp chặt chẽ với phụ huynh giúp thống nhất phương pháp giáo dục, tạo điều kiện thuận lợi cho học sinh rèn luyện kỹ năng mềm cả trong và ngoài nhà trường. Ngoài ra, giáo viên còn có thể liên kết với các tổ chức xã hội, doanh nghiệp để tổ chức các hoạt động trải nghiệm thực tế, giúp học sinh phát triển kỹ năng trong môi trường đa dạng.

* Vai trò đánh giá và điều chỉnh quá trình giáo dục: Giáo viên chủ nhiệm là người theo dõi sát sao sự tiến bộ của học sinh, từ đó có thể đánh giá mức độ hình thành và phát triển kỹ năng mềm. Việc đánh giá không chỉ dừng lại ở kết quả mà cần chú trọng đến quá trình rèn luyện. Thông qua đánh giá, giáo viên có thể điều chỉnh phương pháp giáo dục, đồng thời đưa ra phản hồi kịp thời giúp học sinh nhận ra điểm mạnh, điểm hạn chế và có hướng cải thiện phù hợp.

2.3. Giải pháp phát huy vai trò của giáo viên chủ nhiệm trong giáo dục kỹ năng mềm cho học sinh

Để nâng cao hiệu quả giáo dục kỹ năng mềm cho học sinh, việc phát huy vai trò của giáo viên chủ nhiệm cần được thực hiện một cách đồng bộ, toàn diện và có hệ thống. Trước hết, giáo viên chủ nhiệm cần nâng cao nhận thức về tầm quan trọng của kỹ năng mềm trong sự phát triển toàn diện của học sinh, từ đó chủ động đổi mới tư duy giáo dục và tích cực tham gia các hoạt động bồi dưỡng chuyên môn, đặc biệt là các nội dung liên quan đến phương pháp giáo dục kỹ năng, tổ chức hoạt động trải nghiệm và tư vấn tâm lý học sinh. Khi có đủ năng lực và nhận thức đúng đắn, giáo viên chủ nhiệm sẽ đóng vai trò trung tâm trong việc định hướng và tổ chức các hoạt động giáo dục phù hợp.

Bên cạnh đó, giáo viên chủ nhiệm cần đổi mới nội dung và phương pháp giáo dục theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động của học sinh. Việc lồng ghép giáo dục kỹ năng mềm vào các giờ sinh hoạt lớp, hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp cần được thực hiện một cách linh hoạt, gắn với các tình huống thực tiễn. Các phương pháp như thảo luận nhóm, đóng vai, xử lý tình huống và học tập dự án cần được tăng cường áp dụng nhằm tạo điều kiện cho học sinh được trải nghiệm, thực hành và hình thành kỹ năng một cách tự nhiên, bền vững.

Đồng thời, giáo viên chủ nhiệm cần chú trọng tổ chức đa dạng các hoạt động trải nghiệm, coi đây là môi trường quan trọng để rèn luyện kỹ năng mềm cho học sinh. Các hoạt động như sinh hoạt chuyên đề, câu lạc bộ kỹ năng, hoạt động tình nguyện, tham quan thực tế không chỉ giúp học sinh phát triển kỹ năng giao tiếp, hợp tác và giải quyết vấn đề mà còn góp phần hình thành thái độ tích cực và tinh thần trách nhiệm đối với cộng đồng. Việc đa dạng hóa hình thức tổ chức sẽ giúp học sinh có nhiều cơ hội tiếp cận và rèn luyện kỹ năng trong các bối cảnh khác nhau.

Một giải pháp quan trọng khác là tăng cường sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục kỹ năng mềm. Giáo viên chủ nhiệm cần chủ động trao đổi thông tin với phụ huynh, hướng dẫn phụ huynh phương pháp hỗ trợ con em rèn luyện kỹ năng tại gia đình, đồng thời kết nối với các tổ chức xã hội, doanh nghiệp để tạo điều kiện cho học sinh tham gia các hoạt động

trải nghiệm thực tế. Sự phối hợp chặt chẽ giữa các lực lượng giáo dục sẽ tạo ra môi trường giáo dục toàn diện, liên tục và hiệu quả.

Bên cạnh đó, việc xây dựng môi trường lớp học tích cực, thân thiện cũng là yếu tố quan trọng góp phần phát triển kỹ năng mềm cho học sinh. Giáo viên chủ nhiệm cần tạo dựng không khí lớp học dân chủ, cởi mở, khuyến khích học sinh chia sẻ ý kiến, thể hiện quan điểm cá nhân và tham gia vào các hoạt động chung của tập thể. Một môi trường học tập tích cực sẽ giúp học sinh tự tin, chủ động và phát huy tối đa tiềm năng của bản thân.

Ngoài ra, công tác kiểm tra, đánh giá kỹ năng mềm cần được đổi mới theo hướng toàn diện và khoa học. Giáo viên chủ nhiệm cần kết hợp nhiều hình thức đánh giá như quan sát, đánh giá qua sản phẩm học tập, tự đánh giá và đánh giá đồng đẳng nhằm phản ánh đúng quá trình phát triển kỹ năng của học sinh. Thông qua đánh giá, giáo viên có thể điều chỉnh phương pháp giáo dục phù hợp, đồng thời giúp học sinh nhận thức rõ điểm mạnh, điểm hạn chế để tiếp tục hoàn thiện bản thân.

Cuối cùng, việc ứng dụng công nghệ thông tin trong giáo dục kỹ năng mềm cũng cần được chú trọng trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay. Giáo

viên chủ nhiệm có thể sử dụng các nền tảng trực tuyến, mạng xã hội học tập, video tình huống hoặc các công cụ số để tổ chức hoạt động giáo dục, tạo môi trường tương tác đa chiều và nâng cao hứng thú học tập cho học sinh. Qua đó, không chỉ kỹ năng mềm mà cả kỹ năng số của học sinh cũng được phát triển một cách đồng bộ.

III. KẾT LUẬN

Trong bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay, việc phát triển kỹ năng mềm cho học sinh là yêu cầu tất yếu nhằm đáp ứng nhu cầu của xã hội hiện đại. Qua phân tích cho thấy, giáo viên chủ nhiệm giữ vai trò trung tâm trong việc giáo dục kỹ năng mềm thông qua định hướng, tổ chức hoạt động, tư vấn hỗ trợ và xây dựng môi trường học tập tích cực. Tuy nhiên, thực tế triển khai vẫn còn nhiều hạn chế về nhận thức, phương pháp và điều kiện tổ chức. Vì vậy, việc áp dụng các giải pháp như nâng cao năng lực giáo viên, đổi mới phương pháp giáo dục, tăng cường hoạt động trải nghiệm và phối hợp giữa các lực lượng giáo dục là cần thiết. Phát huy hiệu quả vai trò của giáo viên chủ nhiệm sẽ góp phần quan trọng trong việc hình thành và phát triển năng lực toàn diện cho học sinh, đáp ứng yêu cầu của giáo dục hiện đại và hội nhập quốc tế.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể*, Hà Nội.
- Robles, M. M. (2012), "Executive Perceptions of the Top 10 Soft Skills Needed in Today's Workplace", *Business Communication Quarterly*, 75(4), 453-465.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009), *21st Century Skills: Learning for Life in Our Times*, Jossey-Bass.
- Nguyễn Thanh Bình (2016), *Giáo dục kỹ năng sống cho học sinh phổ thông*, NXB Giáo dục Việt Nam.